

Αθήνα, 14.07.2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Θέμα: Ανεπαρκής η Ελλάδα ως προς τις παροχές για την αναπηρία, πολιτική εγκατάλειψη των ΑμεΑ από το κοινωνικό κράτος.

Τα επίσημα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ολοκληρωμένων Στατιστικών Κοινωνικής Προστασίας (ESSPROS), όπως αποτυπώνονται στο Δελτίο Στατιστικής Πληροφόρησης της ΕΣΑμεΑ (2024), καταγράφουν με απόλυτη σαφήνεια μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα: η Ελλάδα εγκαταλείπει τα άτομα με αναπηρία, χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις στην ακραία φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, με ένα σύστημα κοινωνικής προστασίας που αποτελεί ευρωπαϊκή ντροπή. Πιο συγκεκριμένα: Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας για την αναπηρία στην Ελλάδα το 2022 αντιστοιχούν μόλις στο 3,8% των συνολικών κοινωνικών δαπανών, δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε., όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 7%. Η κατά κεφαλήν δαπάνη για την αναπηρία ήταν 215,81 ΜΑΔ=Μονάδες Αγορών Δυνάμεως , λιγότερη από το 1/3 του μέσου όρου της Ε.Ε. (672,44 ΜΑΔ=Μονάδες Αγορών Δυνάμεως). Αυτό, από μόνο του, καταδεικνύει τη σημαντική υστέρηση της χώρας μας.

Οι δαπάνες για την αναπηρία περικόπηκαν κατά 42% την περίοδο των μνημονίων και δεν έχουν επανέλθει ούτε κατ' ελάχιστο, αποδεικνύοντας ότι η αποδιοργάνωση του κοινωνικού κράτους ήταν πολιτική επιλογή και όχι αναγκαιότητα.

Το 95% των παροχών αφορά σε χρήμα, ενώ οι παροχές σε είδος (βοήθεια στην καθημερινή διαβίωση, στεγαστική υποστήριξη, αποκατάσταση) είναι σχεδόν

μηδενικές, γεγονός που παραπέμπει σε ένα αναχρονιστικό, φιλανθρωπικό μοντέλο «πρόνοιας».

Παρά τις προτάσεις που είχε καταθέσει η ΕΣΑμεΑ στη διαβούλευση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030: «Μια Ελλάδα με Όλους για Όλους», αυτή, όπως τελικά διαμορφώθηκε, δεν αντιμετωπίζει τα ζητήματα σχετικά με τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου, όπως επιτάσσει και το άρθρο 28 της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Με δεδομένη ωστόσο και τη δημογραφική γήρανση που εκ των πραγμάτων οδηγεί σε αύξηση των χρόνιων παθήσεων και των αναπηριών, είναι σαφές ότι απαιτείται άμεση αλλαγή πλεύσης και ενίσχυση των κοινωνικών παροχών, με ειδική μέριμνα για τους πλέον ευάλωτους πολίτες.

Σήμερα στη χώρα μας, τα άτομα με αναπηρία, χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις και οι οικογένειές τους βιώνουν με τον πλέον δραματικό τρόπο τις επιπτώσεις των πολλαπλών κρίσεων που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες, αδυνατώντας πλέον σε μεγάλο ποσοστό να καλύψουν ακόμα και βασικές καθημερινές ανάγκες διαβίωσης.

Επειδή το κράτος επιδοτεί τον αποκλεισμό των ευπαθών ομάδων, των ΑμεΑ, των ατόμων με χρόνιες ή/και σπάνιες ασθένειες αφού ακόμη και σήμερα αφαιρεί το -μικρό -επίδομα αναπηρίας που τους δίνει σε περίπτωση απασχόλησης, τιμωρώντας τους ανθρώπους με αναπηρία για την προσπάθεια να ζήσουν με αξιοπρέπεια.

Επειδή το ελληνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας δεν υπολείπεται απλώς σε πόρους – είναι θεσμικά άδικο, αναποτελεσματικό και βαθιά συντηρητικό. Χρησιμοποιεί τις αναπηρικές παροχές για να καθηλώνει τους ανθρώπους σε μια κατάσταση εξάρτησης και αποκλεισμού, χωρίς ίχνος δικαιωματικής προσέγγισης, χωρίς κανένα σχεδιασμό για την κοινωνική ένταξη και χωρίς στρατηγική εξόδου από τη φτώχεια.

Επειδή η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2024-2030, όπως τελικά διαμορφώθηκε, αγνοεί επιδεικτικά τις τεκμηριωμένες προτάσεις της ΕΣΑμεΑ και δεν διασφαλίζει το αυτονόητο: ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τα άτομα στην Ελλάδα με αναπηρία.

Ερωτάται η κ. Υπουργός:

- 1) Πότε σκοπεύει η Κυβέρνηση να σταματήσει να αντιμετωπίζει την αναπηρία ως «δημοσιονομικό βάρος» και να ενισχύσει τις δαπάνες για την αναπηρία ώστε να πλησιάσουμε τουλάχιστον τον ευρωπαϊκό μέσο όρο;
- 2) Γιατί παραμένουν ανύπαρκτες οι παροχές σε είδος (υπηρεσίες ανεξάρτητης διαβίωσης, βοήθεια στο σπίτι, υποστηριζόμενη στέγαση); Ποιο είναι το σχεδιαζόμενο χρονοδιάγραμμα θεσμικής κάλυψης αυτών των αναγκών;
- 3) Θα καταργηθεί άμεσα η ποινή απώλειας του επιδόματος σε περίπτωση απασχόλησης, που αποτελεί απόδειξη αντικοινωνικής πολιτικής και ενισχύει τον θεσμικό αποκλεισμό των ΑμεΑ από την εργασία;
- 4) Πώς αιτιολογείται η ανεπαρκέστατη αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων παροχών στη μείωση της φτώχειας των ατόμων με αναπηρία;
- 5) Προτίθεστε να επανεκκινήσετε τη διαβούλευση για την Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, ενσωματώνοντας τις προτάσεις της ΕΣΑμεΑ και τις επιταγές του άρθρου 28 της Σύμβασης του ΟΗΕ;

Ο ερωτών Βουλευτής
Ευάγγελος Αποστολάκης